2.10.2024
LAUSUNTO
Eduskunta, valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

Asia: HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 momentti 30.10.63

Suomen Kylät ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Kylät ry pitää keskeisenä sitä, että julkistalouden tasapainottaminen tehdään niin, että siinä huomioidaan yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus alueiden ja ihmisten välillä. Tasapainoista aluekehitystä, kylätoiminnan tukea ja kaikkien suomalaisten lähipalvelujen vahvistamista tulee painottaa vuoden 2025 talousarviossa.

KYLÄTOIMINNAN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN

Kylätoiminnan valtionapua tulisi vahvistaa, sillä yksi euro kylätoimintaan laittaa liikkeelle talkootyötä noin 80 euron edestä.

Suomen Kylät ry on viime vuosina kylätoiminnan ja paikallisen kehittämisen kattojärjestönä onnistunut tukemaan kylien asukkaiden äänen kuulumista ja kuulluksi tulemista. Toimimme maaseudun elinvoiman, turvallisen asuinympäristön ja asukkaiden hyvinvoinnin puolesta.

Suomen Kylät ry ja 19 maakunnallista kyläyhdistystä vahvistavat valtionavulla kokonaisturvallisuutta, talkookulttuuria ja paikallisten yhteisöjen hyvinvointia koko Suomessa. Teemme 3335 rekisteröityneen kyläyhdistyksen ja 558 kylätoimikunnan kattojärjestönä entistä vaikuttavampaa työtä vahvistamalla kansalaistoiminnan edellytyksiä ja lisäämällä kylätoiminnan näkyvyyttä. Paikallisen asukaslähtöisen toiminnan tukeminen on kustannustehokasta ja tukee ennaltaehkäisevästi hyvinvointia.

Toiminnassamme kylien, kuntien ja hyvinvointialueiden välinen osallisuustyö, kyläturvallisuuden koordinointi ja rooli maallemuutto- ja monipaikkaisuustyön asiantuntijajärjestönä vahvistuvat.

Esitämme, että kylätoiminnan valtionapu korotetaan talousarvioesityksen 1,1 miljoonasta eurosta takaisin 1,4 miljoonaan euroon, mikä estäisi leikkaukset kotimaan kylätoiminnalta. Se mahdollistaisi kylätoimijoiden kautta merkittävän korotuksen vapaaehtoistyön tueksi, jolla vahvistetaan merkittävästi paikallista osallisuutta ja kehittämistä sekä maaseutualueiden varautumista ja turvallisuutta koko Suomessa.

Kylätoiminta poistaa yksinäisyyttä, vähentää riskiä syrjäytymiseen ja tukee yhteisöllisyyttä varsinkin maaseutualueilla. Valtionavun kerrannaisvaikutus on suuri, sillä kylätoiminnan tuottaman vapaaehtoistyön arvo on 80 miljoonaa euroa vuodessa (Suomen Kylät ry vaikuttavuusindikaattorit 2021-2023). Kylätoiminnan valtionavulla koulutetaan, verkotetaan ja viestitään kylätoiminnan kehittämisestä, tuetaan valmiuksia hyödyntää EU-rahoitusta maaseudulla ja tuetaan vapaaehtoisten toteuttamaa elinvoimaa koko Suomessa.

Julkisten ja yksityisten palveluiden vähentyessä maaseudulta ottaa vapaaehtoistoiminta yhä suuremman vastuun koko yhteiskunnallemme elintärkeän infran ylläpidosta ja yhteisöllisen harraste- ja liikuntatyön tukemisesta. Kylätoiminta tukee ylisukupolvisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia, ikäihmisten ryhmätoimintaa ja perheiden hyvinvointia. Kylätoimijoiden rooli turvallisuustoimijoina on merkittävä ja vahvistaa arjen turvallisuutta sekä

varautumista.

Kyläkauppatuki saatiin valtion talousarvioon vuodesta 2019 alkaen. Kyläkauppatuki mahdollistaa kyläkauppojen kehittymisen maaseudun monipalvelupisteiksi. Kyläkauppatuki on merkittävä, sillä sen avulla maaseudun ja kylien asuin-, mökkeily- ja matkailuvetovoimaa voidaan säilyttää. Kyläkaupat ovat osa varautumista ja huoltovarmuuden verkostoa kriisitilanteissa. Monipalvelupisteet ovat elintärkeitä maamme kaikilla maaseutualueilla ja erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutulla maaseudulla. Kylätoimijat näkevät kyläkauppatuen jatkon tärkeänä. **Suomen Kylät ry esittää, että kyläkauppatuki säilytetään vuoden 2024 tasoisena.**

Momentin 30.10.63 muut rahoituskohteiden toimijat ovat erittäin tärkeitä maaseudun kehittämisessä ja verkostoitumisessa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Maaseutupolitiikan neuvoston koordinoima Nurmeksessa pidetty Maaseutuparlamentti on tästä hyvä esimerkki.

Momentin 30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen tulee turvata koko ohjelmakauden 2023-2027 ajan. Leader-rahoituksella on erittäin merkittävä rooli maaseudun elinvoimahankkeiden rahoittamisessa. Osasta Suomea ei ole muita rahoitusvälineitä yritystoiminnan ja maaseudun kehittämiseksi. Uuden rahoituskauden valmistelu on jo aloitettu ja Suomen tulee olla siinä myös aktiivisesti mukana.

Valtion hallinnon henkilöstövähennykset tulee toteuttaa siten, etteivät ne hidasta yritysten ja toimijoiden hankerahoituksen saantoa.

2.10.2024

Arto Pirttilahti, puheenjohtaja
Suomen Kylät ry

Suomen Kylät ry:n toiminnan lupaus

Toimimme maaseudun elinvoiman, turvallisen asuinympäristön ja asukkaiden hyvinvoinnin puolesta. Teemme työtä sen eteen, että kylien asukkaiden ääni kuuluu ja tulee kuulluksi. Toimintamme tarkoitus on edistää paikallista kehitystyötä kylissä ja kaupunginosissa. Teemme työtä asukkaiden sosiaalisen hyvinvoinnin ja hyvän elinympäristön, kuten elinkeinotoiminnan, työllisyyden ja riittävän toimeentulon edellytyksien sekä arjen turvallisuuden ja lähipalvelujen, eteen.

Suomen Kylät ry
Lupajantie 1, 25500 Perniö
www.suomenkylat.fi